

Öğretim Materyallerinin Hazırlanmasında Meslek Yüksekokullarının Rolü

İSMAİL ÇELİK^a & MURAT ÇOBAN^b

Geliş Tarihi: 08.03.2018 | Kabul Tarihi: 25.10.2018

Öz: Çalışmanın amacı, okul öncesi eğitimi bölümü öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersini alan öğrencilerin materyal hazırlamaya yönelik görüşlerini ve materyallerin hazırlanmasında meslek yüksekokullarıyla olan rolünü incelemektir. Çalışmaya Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi bölümü 2. Sınıf Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersini alan toplam 180 öğrenciden gönüllü olan 124 öğrenci katılmıştır. Öğrenciler öğretim materyallerinin hazırlanmasının önemini belirterek özellikle ahşap oyuncakların ve çeşitli animasyonların yapılmasının gerekliliğine işaret etmişlerdir. Fatih projesi kapsamında da 8 öğretmenle görüşme yapılmış ve onlar da özellikle akıllı tahtada kullanılabilecek materyallerin yetersizliğinden bahsetmişlerdir. Öğretim materyallerini içerikleri göz önünde bulundurulduğunda özellikle bunların yapılması noktasında meslek yüksekokullarının Grafik Tasarım, Bilgisayar Programcılığı ve Mobilya ve Dekorasyon bölümleriyle ilişkisinin bulunduğu ve bu bölümlerle işbirliğinin önemi ortaya çıkmıştır. Yapılması gereken öğretim materyallerinin hazırlanmasında noktasında meslek yüksekokullarının ilgili bölümlerinin uygulamada katkısının sağlanmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Meslek yüksekokulu, okul öncesi, materyal tasarımı, eğitim programı, rol.

^a AİÇÜ Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
icelik@agri.edu.tr

^b AİÇÜ Eğitim Fakültesi Bilgisayar Öğretimi ve Teknolojileri Bölümü

The Role of Vocational School of Higher Education on the Preparation of Teaching Materials

Abstract: The purpose of the study is to investigate the views of the students who take teaching technologies and material design course in pre-school teaching department about designing materials and the role of the vocational schools in designing the teaching materials. 124 students who were willing to participate in the study among 180 students who took the Teaching Technologies and Material Design course in the 2nd grade of the Department of Preschool Teaching, Faculty of Education, İbrahim Çeçen University of Ağrı participated in the study. The students stated the importance of designing materials and they indicated the importance of designing wooden toys and preparing various animations. Within the Fatih Project (Movement of Enhancing Opportunities and Improving Technology), 8 teachers were interviewed, and they particularly stated the lack of materials to be used on smart boards. Considering the content of the teaching materials, it was determined that the Program of Graphic Design, Program of Computer Programming and Program of Furniture and Decoration are related to doing so, and the importance of cooperation with these programs was also determined. What should be done is to provide the contribution of the related programs in vocational schools in designing teaching materials.

Keywords: Vocational school, pre-school, material design, educational program, role.

© Çelik, İsmail & Çoban, Murat. "Öğretim Materyallerinin Hazırlanmasında Meslek Yüksekokullarının Rolü." *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 16 (2018), 519-536.

Giriş

Birey, dünyaya adım attığı ilk andan itibaren savunmasız kalmakta ve birilerine muhtaç olmaktadır. Bu ihtiyaç durumu bireyin kendini ifade edebilmeye başladığı 3 yaşından sonra çevresine karşı sorumluluklarının başlamasıyla birlikte bilginin kazanılması anlamına gelen öğrenme (Terry, 2013) ile gidilmeye çalışılmaktadır. Öğrenme konusunda ortaya konulan çalışmalar özellikle okul öncesi dönem çocuklarının çevre ile etkileşimi noktasında somut materyallere olan gereksinimini zorunlu görmektedir. Edgar Dale tarafından geliştirilen yaşantı konisi modelinde; öğrenmenin basitten karmaşığa, kolaydan zora gibi öğretim ilkelerinden hareketle bireylerin somut materyaller kullanmasının öğrenme açısından çok büyük öneme sahip olduğu ortaya konulmuştur (Kaya, 2006).

Eğitimde çocuğun davranışlarına yön verilmek isteniyorsa öğrencinin mutlaka öğretmenini rol-model olarak seçmesinin ve öğretimde izcilik faaliyetleriyle sınıf ortamında kullanılmayan materyallerin sınıf dışında görülmesinin etkililiğine dikkat çekilmiştir (Başaran & Çelik, 2017). Eğitimde bu denli önemli olan öğretim materyallerine yönelik bilgiler, eğitim fakültelerinde eğitim görmekte olan öğretmen adaylarına lisans eğitimleri esnasında öğretmenlik meslek bilgisi dersi olan Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersi kapsamında verilmektedir. Bu dersin içeriğine bakıldığı zaman öğretim teknolojileri ile ilgili temel kavramlar bilgisiyle başlayan ve söz konusu öğretmenlik alanı ile ilgili olan kazanım ve göstergeler yoluyla kullanılacak materyallerin tanıtılması, hazırlanması ve kullanılması aşamalarının anlatıldığı birkaç üniteden oluştuğunu görmekteyiz (Seferoğlu, 2011; Yanpar, 2011). Öğretim teknolojisi, teknolojinin öğretim süreçlerinde kullanılması anlamına gelmekte ve bu süreçte kullanılan ürünler ise öğretim materyalleri adını almaktadır (Demirel&Yağcı, 2017).

Öğretim materyalleri, gerek öğretmen açısından ve gerekse öğrenciler açısından eğitim öğretim faaliyetlerinin vazgeçilmez unsurları olarak kabul edilmektedir (Seferoğlu, 2011).

Günümüzde teknolojiye geline nokta, öğretmenin okullardaki varlığının sorgulanmasını bile gündeme getirmiştir. Bireylerin sahip olmuş oldukları teknolojik olanaklar, öğrenme konusunda bireye ciddi katkılar sağlamakta her birey, hangi öğrenme stiline sahip ise buna yönelik uygulamaları seçerek öğrenmesini planlayabilmektedir. Bununla birlikte öğretmenin sahip olduğu bilgi ve tecrübeleriyle kolay kolay vazgeçilemeyecek bir konumda olduğunu da unutmamak gerekir. Eğitimde yapılması gereken öğretim materyallerinin öğretmen ve öğrenci açısından ulaşılabilirliğini ve kullanılabilirliğini sağlamaktır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ülkemizdeki uygulamalarda öğretim materyallerine yönelik olarak öğrencilere ve öğretmenlere ücretsiz ders kitabı ve tablet dağıtımı yapılmış, okullarda uygulanan *Fatih* projesiyle birlikte kullanılan akıllı tahtalarla daha verimli bir öğretimin yapılması yoluna gidilmiştir (Ekici&Yılmaz, 2013). Dikkat açısından değerlendirildiği zaman ise çocukların her açıdan dikkatlerini çekecek materyallerin ortaya konulması kaçınılmaz bir hal almaktadır. İlkokul, ortaokul ve lise kademelerinde yapılan bu uygulamalarla ders konularıyla ilgili olarak yapılan sunular ve videolar öğretim materyallerine yönelik ihtiyaçları giderme açısından büyük katkı sağlamıştır. Fakat bu durum, özellikle okul öncesi eğitim kurumları için gerekli materyallerin sağlanması noktasında yetersiz kalmış, bu konuda özel şirketler tarafından oluşturulan materyaller, bu boşluğu doldurmaya çalışmıştır.

Araştırmanın konusu, Okul öncesi eğitim öğrencilerinin aldıkları Öğretim Teknolojileri ve Materyal dersiyle ilgili görüşleri çerçevesinde yapılacak materyallerle ilgili üniversite-deki bölümler arasında özellikle meslek yüksekokullarıyla işbirliğinin sağlanması olarak kabul edilebilir. Araştırma konusu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiği zaman bu çalışmalarda öğretim materyallerinin eğitimde üstlendiği güçlü rollerin dile getirildiğini görebilmekteyiz (Karamustafaoğulları, 2006; Gürbüz, 2006; Alım, 2007; Yılmaz, 2007; Çalışoğlu,

2015). Fakat üniversitelerin gerek öğretim materyallerinin oluşturulması konusunda önemli bir yere sahip olan Grafik Tasarımı, Mobilya ve Dekorasyon gibi bölümleri arasındaki ilişkileri, gerekse milli eğitim müdürlükleri arasındaki öğretim materyallerinin hazırlanması vb. gibi işbirliğini dikkate alan çalışmalara pek rastlanılmamıştır.

Çalışmanın Amacı, okul öncesi eğitimi bölümü öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersini alan öğrencilerin materyal hazırlamaya yönelik görüşlerini ve materyallerin hazırlanmasında meslek yüksekokullarıyla olan rolünü incelemektir. Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersini alan öğrencilerin hazırlayacakları materyaller belki bilimsel açıdan teorik olarak çok uygun olabilmesine rağmen bunların uygulamaya dökülmesi ürün halini alması ancak bu konuda uzman olan bölümler yardımıyla olmaktadır. Yukarıda bahsedilen bölümler eğitim fakülteleri öğrencilerinde zihinsel aşamada oluşturulan tasarımların ürüne dönüştürülmesinde katkı sağlayacaktır. Özellikle okul öncesi öğretmenliği açısından bu durum değerlendirildiğinde eğitim fakültelerinin meslek yüksekokullarındaki Bilgisayar Programcılığı, Grafik Tasarımı, El Sanatları ve Mobilya Dekorasyon gibi bölümlerle olan işbirliği kaçınılmaz bir hal almaktadır. Her ne kadar eğitim fakültelerinde bulunan Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği ile işbirliği bazı konularda yapılabilsede tasarım ve ahşapla ilgili oyun ve oyuncakların yapımında çok çeşitli bölümleri bünyesinde barındıran Meslek Yüksekokullarıyla işbirliği daha ağır basmaktadır. Halmatov ve Arkadaşları tarafından yapılan (2017) çalışmada okul öncesi eğitimde materyal ve teknoloji kullanımının öğretmenler açısından desteklediği ortaya konulmuştur. Yine taş ve diğerleri tarafından (2006) yapılan çalışmada fotosentez ile ilgili bilgisayar ortamında materyaller hazırlanarak uygulanmış ve etkililiği kanıtlanmıştır. Bu amaçla özellikle okul öncesi çağıdaki çocukların bilimsel tutum kazanmaları noktasında materyallerin anaokulları tarafından tasarlanıp yaptırılması ve kullanılması önem arz et-

mektedir. Yine bu materyallerin hazırlanmasında şiirin kullanılması da duyuşal açıdan çocukları motive edecektir (Çelik&Çelik, 2017).

Okul öncesi eğitim yaklaşımları incelendiği zaman özellikle aşıp materyallerin kullanılması ve bu yönde materyallere yer verilmesi, bu materyallerin temini noktasında okulları ciddi bir maddi külfete sokmaktadır. Ayrıca her bölgede bulunan çocuklar ve ailelerinin sosyo- ekonomik durumları göz önüne alındığında ücretli bir eğitim kademesinde bulunan okul öncesi eğitimin üzerindeki yükler artmaktadır. Bölgesel çalışmalar gerekliliği de yine bu noktada dikkate alınmak ve o yöre kültürünü içeren animasyonların da ortaya konulması özel alan uzmanlığı ve bölgesel çalışmayı zorunlu kılmaktadır (Çoban ve Ark., 2011). Ayrıca bölgesel çalışmalarda kullanılan dil konusunda da önemli katkılar sunulabilmektedir (Çelik, 2017a). Bu durum kişinin çevresiyle olan bağının güçlenmesine önemli katkılar yapmaktadır.

Öğretim açısından çok önemli bir değere sahip olan materyallerin hazırlanması noktasında gerek teorik ve gerekse pratik anlamda işbirliği zorunlu görölmektedir. Teorik açıdan alınan eğitimler neticesinde eğitim fakültesi ve pratik anlamda da hemen hemen her türlü atölyeye ve materyallerin hazırlanması noktasında yukarıda bahsedilen çeşitli bölümlerin varlığı Meslek Yüksekokullarını öne çıkarmaktadır. Bu sebeple eğitimde kullanılacak materyallerin hazırlanmasında eğitim fakültelerinin Meslek Yüksekokullarının ilgili bölümleriyle işbirliği yapması gerek eğitimde performansın artırılması gerekse ekonomik açıdan bir zorunluluk olarak görölmektedir.

Yöntem ve Veri Analizi

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum deseni kullanılmıştır. Durum çalışması, bir veya birkaç durumun derinlemesine araştırılmasıdır (Yıldırım&Şimşek, 2005). Araştırmanın çalışma grubunu 2016-2017 yılında Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Okul Öncesi öğretmenliği 2. Sınıf Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasa-

rımı dersini alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya toplam 180 öğrenciden gönüllü olan 124 öğrenci dâhil edilmiştir. Araştırma kapsamında Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersine yönelik Program Geliştirme, Okul Öncesi Eğitim ve Eğitim Bilimleri alanında uzman görüşleri alınarak belirlenen aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

(1) Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı neden gereklidir? (2) Okul öncesi eğitim için hangi materyaller yapılabilir? Bu materyallerin yapımında meslek yüksekokullarının rolü nedir?

Sorularla öğrencilerin aldıkları materyal tasarımı dersi ile ilgili olarak algılarını ortaya koymak ve okul öncesi eğitim programlarında geçen kazanım ve kavramlarla ilgili olarak neler yapılabileceğini ortaya koymak ve özellikle ahşap materyal yapımında mobilya ve dekorasyon bölümünün, animasyon ve akademik oyunların hazırlanmasında da bilgisayar programcılığı bölümünün vereceği katkıları ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Uzman görüşü alınarak belirlenen sorulara öğretmen adayları tarafından verilen cevaplar içerik analizi tekniğiyle çözümlenerek kategorilere ayrılmış ve okul öncesi eğitimde en çok ihtiyaç duyulan materyaller bulgular kısmında ortaya konulmuştur. Yine bu kapsamda Okul öncesi eğitim veren ilkökul ve ortaokula bağlı anasınıflarında görev yapan 8 öğretmenle ayrı bir görüşme yapılmış Fatih Projesi kapsamında kullanılan akıllı tahtayla ilgili materyallerin varlığı ve niteliği tespit edilmeye çalışılmıştır. Milli eğitim müdürlüklerine bağlı okulların üniversitelerin eğitim fakülteleriyle olan öğretmenlik uygulaması denilen staj işbirliğinin dışında diğer konularla da işbirliği zorunluluğu açıkça görülmektedir. Çünkü teorik kısım özellikle üniversitelerde uygulama ise okullarda vücut bulmaktadır. Yüksekokullar ise her ülkede olduğu gibi ülkemizde de ara eleman ihtiyacını karşılamaktadır (Ulus ve diğerleri, 2015). Milli eğitimde sıralar masalar tahta gibi materyallerin hazırlanmasında nasıl ki meslek liseleri devreye giriyorsa

üniversitelerde de bu tür materyallerin hazırlanmasında meslek yüksekokullarının rolü olması gerekmektedir. İki ayrı uygulama sonucu alınan veriler birleştirilerek okul öncesi eğitimde gerekli olan materyaller tespit edilmiş ve bu materyallerin nasıl oluşturulacağına yönelik olarak ülkemizin her yerinde bulunan Yüksekokulların devreye girmesi gerektiği konusu tartışılarak sonuç ve öneriler ortaya konmaya çalışılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin almış olduğu Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı dersiyle ilgili olarak iki soru yöneltmiş ve ÖTMT dersine yönelik algıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler incelendiği zaman ÖTMT dersini alan öğrencilerin tamamı, derste alınan bilgilerin öğretmenlik formasyonunu tamamlamak adına önemli bir adım olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde dersin özellikle alanda alınan teorik bilgilerin uygulamaya aktarılması açısından bir atölye ortamı görevi gördüğü belirtilmiştir. Ayrıca çocukların tüm duyu organlarının uyarılması ve çoklu zekâ kuramına göre hareket edilerek tüm öğrencilerin öğrenme durumlarının dikkate alınarak en üst düzeyde öğrenmenin gerçekleşmesi ve kalıcılığın sağlanabilmesi noktasında dersin oldukça önemli olduğu vurgulanmıştır.

Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımının öğretim açısından gerekliliği konusunda öğrencilerin verdiği cevaplar öğrenmede kalıcılığın sağlanması, dersin eğlenceli hale getirilmesi, yaratıcılığın geliştirilmesi ve eğitimde kalitenin yükseltilmesi olarak dört ayrı başlık altında toplanmıştır. Buna göre öğretim materyalleri;

Öğrenmede Kalıcılığı Sağlar

a. Okul öncesi denilince materyal akla gelen ilk şey olmalıdır. Çünkü öğrenme açısından duyu organlarının hepsine hitap edilebilecek en iyi öğretim yöntemi materyaldir. H.O.

b. Öğreteceğimiz kazanımların daha etkili olabilmesi için öğretmenlerin daha yaratıcı ortamlar oluşturmalarına ihtiyaç vardır. Materyal iyi bir eğitimci olabilmek için gereklidir. V.B.

c. Çünkü çocukların öğrenmesine yardımcı olur ve daha kalıcı bilgiler oluşmasını sağlar. Böylelikle öğrenme süreci daha eğlenceli olabilir. G.T.

d. Materyaller çocuğun kendisini daha iyi ifade etmesini sağlar. Okul öncesinde materyallerin kullanımı öğretilenlerin daha kalıcı olmasını sağlar. F.Y.

e. ÖTMT çocuklar, öğretmen için çok gereklidir. Çünkü çocuğun dil, bilişsel, psikomotor, sosyal duygusal ve öz bakım becerileri açısından olmazsa olmazdır. Çocuk bu sayede daha iyi ve kalıcı öğrenim sağlar. G.H.

f. Mesela mevsimleri anlatacaksınız çocuklara bunu kalkıp ta soyut bir şekilde sunamazsınız. Ona uygun olarak mevsimler köşesi yapılır ve somut bir materyal üzerinden çocuğa sunularak kalıcılık sağlanır. M.Ç.

g. Materyal çocuğun öğrendiklerinin pekiştirmesini sağlar. S.A.

h. Eğitici oyuncaklar çocuklara öğretilmesi gereken konuları daha çabuk kavramasını sağlar. Yaptığımız materyallerle kolaylıkla çocukların dünyalarına girebilir ve kavramları verebiliriz. E.K.

Dersi Eğlenceli Hale Getirir

a. Bir çocuğa binlerce defa diğer bireylere saygılı ol dememiz bir etki vermezken kısa bir oyun içerisinde bu davranışı kazandırabiliriz. M.O.

b. Çocuk oyun yoluyla öğrendiği için materyal şarttır. B.Ç.

c. Materyaller kazanımları eğlenceli bir şekilde verilmesini sağlar. E.A.

d. Durum materyalle daha eğlenceli ve etkili anlatılabilir. R.K.

Yaratıcılığı Geliştirir

- a. Materyaller çocuğun farklı bir bakış açısı kazanmasına yardımcı olur. A.Y.
- b. Materyal sayesinde çocuklar yaratıcı düşünebilir. R.D.

Eğitimin Kalitesini Yükseltir

- a. Eğitimin kalitesini yükseltirler. L. Ö.
- b. Eğitimin kalitesini yükseltir. U.Ü.
- c. Öğrenme kolaylaştır. Hem kalıcıdır. S.G.

Okul öncesi dönemde materyal kullanımının gerekliliğine yönelik olarak öğrenciler tarafından ortaya konulan görüşler, çocukların eğitim programında geçen kazanım ve kavramları daha eğlenceli bir şekilde almalarını sağlamak, öğrenmede kalıcılığı oluşturmak ve çocuğun yaratıcılığının geliştirilmesi suretiyle eğitimde kaliteyi arttırdığı yönündedir.

Katılımcıların kendilerine yöneltilen “Okul öncesi eğitim için hangi materyaller yapılabilir?” sorusuna verdikleri cevaplar ise aşağıdaki şekilde kategorize edilmiştir:

Animasyonlar

- a. Dil alanında kelimeleri düzgün telaffuz edebilmesine, Türkçeyi doğru kullanmasına, kendini ifade edebilmesine yardımcı olabiliriz. Mesela bilgisayar üzerinde projeler üreterek çocuklara izletilebilir, onlardan düşüncelerini alabiliriz. Hayvanlara zarar verilmemesini öngören bir video hazırlayabilir çocukların empati kurmasını sağlayabiliriz. G.T.
- b. Özbakım becerileri için animasyon hazırlanabilir. E.G.

Oyuncaklar

- a. Renkli oyuncaklar ve abaküsler yapılabilir. T.Ö.
- b. Renkleri söyleyen elektronik bir mekanizma mesela kırmızı gösterildiği zaman kırmızı diyen. Sayılara da uygulanabilir. M.E.
- c. Tarım ürünleri Materyali: ülkemizde başlıca tarım ürün-

- lerinin yetiştiği bir harita yapma. M.P.
- d. Resimli Çarkifelek: hayvanların öğretiminde kullanılabilir. A.K.
- e. Tahtalar üzerinde geometrik şekiller oluşturmak amacıyla tangram yapılabilir.. E.K.
- f. Ahşap yapboz yapılabilir. F.P.
- g. Oyun çarkı. F.T.
- h. Hayvanların yaşam alanlarını gösteren büyük bir materyal yapılabilir. K.Ş.
- i. Mevsim Kutusu: her mevsimi anlatan durumların bir düğme yardımıyla ortaya çıktığı mevsim kutusu hazırlanabilir. E.E.
- j. Oyun Evi, Oyun Küpleri tasarlanabilir. E.T.
- k. Eğitici duvar halısı. M.U.Ö.
- l. Oyun Materyali: bir şehir maketi tarzında hazırlanarak yön tayini yapılabilir. G.E.
- m. Kukla Yapılabilir. E.Ö.
- n. Eğlenceli Halı. D.Ö.
- o. Hava Grafiği. A.A., B.Ö.
- p. Şekiller Kutusu. Ö.V.
- r. Renk ve şekil kamyoneti. S.İ.B.

Diğer Materyaller

- a. *Yüz* ifadelerinin olduğu havlu: öz bakım becerilerini geliştirmesini sağlayan ve çocuk yüzünü yıkadıktan sonra sildiği zaman gülen yüzle karşılaşabilir. Z.K.
- b. Bulmacalar kullanılabilir. H.A.
- c. Hikâye Kartları E.Ö.
- d. Değerleri öğretebilmek için minyatür mahalle tasarımı yapılabilir. H.K.
- e. Zekâ Küpü. Keçeden açılıp kapanabilen bir küp tasarlanır. G.A.

- f. Tahtadan yapbozla eşleştirme yapma materyali. S.K.
- g. Zıt kavram tablosu. S.Y.
- h. Dokunma panosu. A.S.
- i. Çiftlik. B.T.

Öğrencilerle yapılan görüşmelerde çocukların bütün gelişim alanlarını destekleyen materyallerin hazırlanabileceği ifade edilmiş yukarıda 3 başlık altında topladığımız materyallerin kullanımının daha etkili olacağı vurgulanmıştır. Öğrenciler fikir olarak çok farklı materyaller ortaya koysa da bu materyallerin oluşturulması için hem uzmanlık hem de para gereklidir. Bütün eğitim kademelerinde olduğu gibi okul öncesi dönemde de çok ciddi ihtiyaç duyulan bu materyallerin sağlanması noktasında sıkıntılar yaşanmaktadır. Gerek maliyeti ve gerekse uzman yardımı açısından fikirlerin üretimle buluşturulması gerekmektedir. Yukarıda öğrencilerin materyal konusunda ortaya koyduğu özbakım becerileri için animasyonlar hazırlanması, ahşap yapboz hazırlanması, oyun halısı hazırlanması gibi görüşlerden yola çıkarak; dil gelişimi anlamında oluşturulacak animasyonlar, okul öncesi eğitimde kullanılacak olan ahşap malzeme ve oyuncakların yapımı konusunda üniversitelerin bünyesindeki meslek yüksekokullarının mobilya ve dekorasyon, Bilgisayar Programcılığı, Grafik Tasarım, El Sanatları gibi bölümlerin devreye sokulması elzem bir hal almaktadır. Bu noktada söz konusu bölümlerden yararlanılmasına yönelik hem öğretmen adayları hem de öğretmenler tarafından ısrarla vurgu yapılmıştır.

Ağrı ilinde Fatih projesi kapsamında olan okullardaki anasınıflarında görev yapan 8 öğretmen ile yapılan görüşmeler neticesinde akıllı tahtanın anasınıflarında bulunmasının hem kendileri hem de öğrenciler açısından çok önemli olduğu belirtilmiş ancak akıllı tahta ile birlikte gerekli olan materyallerin bulunmaması sebebiyle yeteri kadar faydalanmadığı vurgulanmıştır. Yapılan görüşmelerde okul öncesi eğitim programındaki kazanım ve kavramların yöresel ağızla akta-

rımına yönelik hazırlanacak animasyonların çocukların öğrenmelerine ciddi katkılar sağlayacağı ifade edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak özellikle okul öncesi eğitim öğrencileri materyallerin hazırlanması ve seçimi noktasında alanla ilgili öğretmenlerle irtibata geçerek eksiklikleri belirledikleri ve bunlara yönelik materyal hazırladıkları görülmektedir. Bu materyaller hazırlanırken yaşadıkları sıkıntılar göz önünde bulundurulduğunda bazı teknik konularda özellikle meslek yüksekokullarının bazı bölümlerinden yardım alınabileceği ifade edilmiş ve bu durum sadece bu üniversite için değil hemen tüm üniversiteler için bölümler arası işbirliğinin olması gerektiğine işaret etmiştir.

Öğrenme kuramları konusunda yapılan çalışma verileri dikkate alındığında, günümüzde verilen kodlama eğitimlerinin yeni değişen öğretmenlik programları kapsamında ders olarak okutulması da yapılacak materyaller konusunda öğretmen adaylarını daha etkin kılabilecektir. Yine anaokullarında görev yapan öğretmenlerinde bunları hazırlayacak eğitimler alması da öğretim materyallerinin hazırlanması sürecine katkı getirecektir (Özerbaş&Can, 2018).

Öğretim materyalleri öğretimin etkili ve verimli bir şekilde yapılmasını sağlayan temel eğitim unsurlarıdır. Öğretim materyallerinin hazırlanması her ne kadar Milli Eğitim Bakanlığının bir görevi olarak tanımlansa da uygulamada yaşanan durumlar, bu konuda ciddi önlemlerin alınmasını ve uzun vadede planlar yapılmasını gerekli kılmaktadır. Devlet kurumları birbirine muhtaç durumdayken birbirinden yardım almak yerine çareyi farklı yerlerde aramaktadırlar. Araştırma kapsamında elde edilen bulgular, özellikle okul öncesi dönem çocuklarının çok özel materyallere ihtiyaç duyduğunu ortaya koymaktadır. Bu materyallerin temin edilmesi noktasında özel firmalar devreye girmiş olsa da her bölgenin kendine has özellikleri okullara göre materyallerinde farklılaşmasını beraberinde getirmektedir. Bu sebeplerden dolayı her ilde açılan

üniversitelerin hemen hemen her ilçede bulunan meslek yüksekokulları yoluyla milli eğitime bağlı okulların materyallerini karşılama yoluna gidilmesi gerekmektedir.

Eğitim öğretim materyal kullanılmadan sürdürülemez derecede karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu sebeple eğitimin okul öncesi kademesinden başlanarak en son kademeye ulaşıncaya kadar materyal kullanımına önem verilmesi ve bu konuda gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Üniversite öğrencilerinin çevre duyarlılığı konusunda Ercengiz ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada (2014) Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencilerinde çevre duyarlılığının düşük olduğu tespit edilmiş, hem sosyal bilgiler öğretmenliğinde hem de diğer bölümlerde lisans programının içeriğinin çevre duyarlılığını konu alacak şekilde zenginleştirilmesinin çevre duyarlılığını destekleyeceği öngörülmüştür. Yine Akınoğlu tarafından yapılan çalışmada coğrafya eğitimi noktasında materyal eksikliğinin eğitimdeki etkililiği engellediği ifade edilmiş, gerekli materyallerin kullanılmasının önemine vurgu yapılmıştır (Akınoğlu, 2006). Yapmış olduğumuz çalışmalarda eğer yöresel unsurlar kültürel bağlamda ortaya konulduğunda çocukların materyallerle çevrelerine bağlanmaları daha güçlü olacaktır.

Öğretim materyallerinin hazırlanması üniversite tarafından yapılmalıdır. Çünkü hem fikir verecek hem de şekil verecek zihinler bu kurumda bulunmaktadır. Eğitim fakültelerindeki öğretmenlik bölümleri alanlarına göre yapılması gereken materyalleri belirleyecek Meslek Yüksekokulları ise bu materyalleri ortaya çıkaracaktır. Ergün (2001)'ün de ifade ettiği üniversitelerde kurulacak öğretimi geliştirme merkezleri, aslında bizim tam olarak anlatmaya çalıştığımız durumu açıklar mahiyettedir. Okul öncesi dönem çocukları içinde oluşturulacak materyallerin mutlaka üniversitede mevcut olan bölüm ile irtibatlı bir şekilde tasarlanması ihtiyaçların iyi bir şekilde giderilmesine katkıda bulunacaktır (Çelik 2017b). Öğretmen adaylarıyla yapılan görüşmeler neticesinde öğretmen adayla-

rının buldukları ildeki anaokulları ile kurmuş oldukları irtibatlar neticesinde okullardaki eksiklikleri gördükleri ve bu maksatla materyal oluşturdıkları ve okulların bu ihtiyaçlarını da gidererek mutlu oldukları da gözlenmiştir. Acer (2011) tarafından yapılan çalışmada da öğretmen adayları materyal geliştirme dersinde yaratıcılıklarını geliştirdiklerini ifade etmişler çocukların daha eğlenceli oyuncaklara ulaşabilmelerini sağladıklarını vurgulamışlardır.

Gerek öğrencilerle ve gerekse akıllı tahta kullanan öğretmenlerle yapılan görüşmeler, okul öncesi eğitim konusundaki materyal ihtiyacını gözler önüne sermektedir. İhtiyaç duyulan materyallerin içeriğine bakıldığı zaman meslek yüksekokullarının tekstil, mobilya ve bilgisayar programcılığı bölümlerinin bunları giderme noktasında rol alabileceği değerlendirilmektedir. Bugün ortaokullarda yapılan kodlama eğitimi sayesinde bireyler kendilerine ve okullarına özgü materyaller ortaya koyarak eğitim-öğretimi daha eğlenceli hale getirmektedirler. Kasalak (2017) tarafından yapılan tezde kodlamanın materyal hazırlama üzerine etkisi açıkça ortaya konulmuştur. Bütün bu açıklamalardan sonra öğretim materyallerinin hazırlanması noktasında şunlar yapılabilir. Her bir branş için milli eğitim kademelerinde ihtiyaç duyulan konular belirlenmelidir.

Bu konular için yapılacak olan materyaller eğitim fakültelerinin ilgili bölümleri tarafından tasarlanmalıdır.

Son olarak tasarlanan bu materyaller, yüksekokulların ilgili bölümleri tarafından üretilerek ihtiyaç duyulan okullara gönderilmelidir. Teyfur&Teyfur (2012) tarafından yapılan çalışmada her sınıfın özellikle yapılandırmacı eğitim anlayışı çerçevesinde yeterli materyalle donatılmasının öğretim uygulamalarındaki etkinliğe işaret etmektedir. Materyalin gerekliliği yadsınamaz bir gerçek olduğuna göre ; akademik açıdan bölümler arası işbirliği bütün eğitim kademelerine hizmet etmek durumundadır.

Kaynaklar

- Acer, D. (2011). Okulöncesi öğretmen adaylarının materyal geliştirme dersine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(2), 421-429.
- Akinoğlu, O. (2005). Coğrafya eğitiminin etkililiği ve sorunları, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 2005 (12), 77-96.
- Alım, M. (2007). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi ve Öğretim Sürecine İlişkin Öneriler. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 12(17), 243-262.
- Başaran, M., Çelik, İ. (2017). Nafi Atuf Kansu'nun Çocuk Eğitimi Hakkındaki Görüşleri, *Eurasian Journal Of Researches İn Social And Economics*, 4 (8), 31-41.
- Çalışoğlu, M. (2015). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersine İlişkin Görüşleri. *Current Research in Education*, 1(1), 23-32.
- Çelik, İ. (2017a). Noam Chomsky Ve Psiko-Linguistik Dil Gelişim Kuramı. *Electronic Turkish Studies*, 12(28), 193-208.
- Çelik, İ. (2017b) Evaluation Of Instructional Technology And Material Design Course İn Terms Of Pre-School Education, 7th World Conference On Educational Technology Researches, 20-22.04.2017. (Wcetr-2017).
- Çelik, İ. (2017c). 2014 Yılında Sabah ve Hürriyet Gazetelerinde Yer Alan Oyun ve Oyuncaklarla İlgili Yazıların Ebeveyn Bilgilendirilmesi Açısından İncelenmesi. *Iğdır University Journal of Social Sciences*, (11), 123-139.
- Çelik, İ., Çelik, Ş. (2017). An Investigation On Educational Value Of Halil İbrahim Yurdseven's Yurd Bilgisi Course Books, VII. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi Ve Folkloru Kongresi/Sanat Etkinlikleri, 11-15 Nisan 2017-Bakü-Azerbaycan,71-72.
- Çoban, M., Yıldırım, Ö., Gökteş, Y. (2011). Evaluation Of Game Engines Used In Educational Games Design, 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, 22-24 September 2011, Fırat University, Elazığ- Turkey.

- Çoban, M., Yılmaz, R. M., Yılmaz, T. K., Göktaş, Y. (2016). Üç Boyutlu Oyunların Eğitimde Kullanılması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1). 172-187.
- Demirel, Ö. Yağcı, E. (2017). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, (Editör; Özcan Demirel, Eralp Altun). Ankara: Pegem Akademi.
- Ekici, S., Yılmaz, B. (2013). FATİH Projesi Üzerine Bir Değerlendirme, *Türk Kütüphaneciliği*, 27 (2), 317-339.
- Ergün, M. (2001). Üniversitelerde öğretim etkinliğinin geliştirilmesi. *2000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi Ulusal Sempozyumu*, 188-192.
- Gülşen, C. (2015). Multiple Intelligences Areas Evaluation Scale developing study Çoklu Zekâ Alanları Değerlendirme Ölçeği geliştirilmesi çalışması. *Journal of Human Sciences*, 12(2), 1918-1930.
- Gürbüz, R. (2006). Olasılık kavramlarıyla ilgili geliştirilen öğretim materyallerinin öğrencilerin kavramsal gelişimine etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 59-68.
- Halmatov, M., Akçay, N. O., & Ekin, S. (2017). Teknolojik Araçların Sınıfta Kullanımına İlişkin Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 12(11), 95-108.
- Karamustafaoğlu, O. (2006). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin öğretim materyallerini kullanma düzeyleri: Amasya ili örneği. *Atatürk Üniversitesi Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 90-101.
- Kaya, Z. (2006). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Ankara: Pegem.
- Seferoğlu, S. S. (2011). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kurt, S. K., & Polat, S. Ercengiz, M. (2014). Öğretmen Adaylarının Çevre Sorunlarına Yönelik Duyarlılıklarının İncelenmesi (Ağrı İli Örneği). *Ekev Akademi Dergisi*, 59(59), 119-132.
- Özerbaş, M. A., & Can, Ö. (2018). Öğretim Yazılımlarının Önemi ve Uygulanabilirliğine Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri. *Journal of Turkish Educational Sciences*, 16(1).

- Taş, E., Köse, S., & Çepni, S. (2006). The effects of computer-assisted instruction material on understanding photosynthesis subject. *International journal of environmental and science education*, 1(2), 163-171.
- Terry, F. (2013). *Condemned to repeat?: The paradox of humanitarian action*. Cornell University Press.
- Teyfur, M., & Teyfur, E. (2012). Yapılandırmacı öğretim programına yönelik öğretmen ve yönetici görüşlerinin değerlendirilmesi (İzmir il örneği). *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Aralık 2012, 3(2), 66-81.
- Ulus, L., Tuncer, N., & Sözen, Ş. (2015). Mesleki Eğitim, Gelişim ve Yeterlilik Açısından Meslek Yüksekokullarının Önemi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2015(5), 168-185.
- Yanpar Yelken, T. (2011). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*, Ankara:Anı.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). *Qualitative research methods in social sciences*. Ankara: Seçkin Publishing.
- Yılmaz, M. (2007). Sınıf öğretmeni yetiştirmede teknoloji eğitimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1). 155-1167.